

fort ske kan efter emottagande af det nya reglementet, å Riksdagens vägnar till Eders Kongl. Maj:t i underdånighet aflemna ett exemplar af samma reglemente.

Riksdagen framhårdar etc.

Stockholm den 14 Maj 1880.

N:o 60.

Uppläst och godkänd hos Första Kammaren den 15 Maj 1880.
— — — — Andra Kammaren den 15 — —

Riksdagens underdåniga Skrifvelse, i anledning af Kongl. Maj:ts nådiga proposition, angående försäljning af kronans andel i den till härads-skrifvarebostället Alby N:o 1 och frälsehemmanet Alby N:o 2 gemensamt hörande qvarn-lägenhet.

(Stats-Utskottets Utlåtande N:o 59.)

S. A. K.

Enligt hvad af en den 23 sistlidne Januari till Riksdagen aflåten nådig proposition inhemtats, vore med det sedan midfastan 1865 till statsverket indragna och för dess räkning på 20 år utarrenderade härads-skrifvarebostället $\frac{6}{8}$ mantal Alby N:o 1 i Söderby Carls socken af Stockholms län förenad eganderätt till hälften af en mjölkvarn med vattenfall, hvari andra hälften tillhörde det under fideikommisssegendomen Wernberg lydande frälsehemmanet Alby. Ifrågavarande qvarn, anlagd på norra sidan

af det från sjön Erken ledande vattendrag, hade före häradsskrifvareboställets indragning till statsverket, enligt särskilda aftal med boställshafvaren och innehafvaren af Wernbergs fideikommiss, arrenderats af Riksdagsmannen Gustaf Larsson i Stensta, hvilken, med upplåtarnes begifvande, nedrifvit qvarnhuset och flyttat det till qvarnen hörande stenpar till en högre upp i vattendraget å det honom tillhörande hemmanet Rönshol belägen qvarn. För vinnande af bättre aflopp från sistnämnda qvarn hade, jemväl efter öfverenskommelse med boställets och fideikommissets innehafvare, den mellan Rönshols och Alby qvarnställen i många bugter framflytande strömfåran blifvit igenlagd och nytt aflopp upptaget öfver Alby utjord, i sammanhang hvarmed egoutbyte och rågångsreglering egt rum mellan hemmanet Rönshol och Alby by, hvilken förrättning år 1855 afslutats. På yrkande af häradsskrifvareboställets förste arrendator, häradsskrifvaren P. Lundberg, hade väl Lyhundra häradsrätt genom utslag den 18 December 1866 förelagt Gustaf Larsson att sist före den 1 December 1867 hafva vid Alby gamla qvarnplats i laggildt skick och till förut varande storlek uppfört ny qvarnbyggnad med dam och erforderlig inredning, äfvensom att hafva dit inflyttat det qvarnen tillhörande stenpar, vid äfventyr att arbetet eljest finge på Gustaf Larssons bekostnad af Lundberg mot lega verkställas; men detta arbete hade dock icke kommit till utförande vare sig under den tid till den 14 Mars 1868 bostället innehafts af Lundberg eller under hans närmaste efterträdares arrendetid, lika litet som verkställighet deraf följt, sedan Gustaf Larsson år 1874 fått arrenderätten till bostället på sig öfverlåten, ehuru vid den af- och tillträdessyn, som då egt rum, synerätten ålagt Gustaf Larsson att före utgången af år 1875 hafva fullgjort häradsrättens omförmälda utslag, vid äfventyr att detsamma eljest blefve på hans bekostnad genom kronans försorg verkställt. I September 1874 hade Gustaf Larsson hos Eders Kongl. Maj:t begärt att få köpa kronans andel i qvarnen för 1,800 kronor; men, sedan fideikommissets då varande innehafvare, hörd öfver ansökningen, erinrat, att genom försäljning af kronans hälft i qvarnen fideikommissets egare skulle lida intrång i dispositionen öfver sin andel deruti, och Kammarkollegium, under anförande att den del af arrendet för bostället, som belöpte å qvarnen, utgjorde fem procent ränta å ett kapital af 2,551 kronor 20 öre, vid hvilket förhållande köpeanbudet vore oantagligt, samt att lämpligt syntes, det qvarnen för krono- och frälsehemmanens räkning i ett sammanhang försålles, hvilket dock borde ske å öppen auktion och närmare arrendetidens slut, afstyrkt ansökningen, hade densamma genom resolution den 11 Februari 1876 blifvit af Eders Kongl. Maj:t afslagen. Efter Gustaf Larssons sedermera inträffade död hade

hans sterbhusdelegare, hvilka i Juni 1877 af kronofogden i orten erhållit föreläggande att, som dåmera genom undersökning på stället af dertill förordnad landtmätare ovissheten om platsen för den gamla qvarnen blifvit undanröjd, inom utgången af Juli månad sistnämnda år fullgöra häradsrättens utslag om qvarnens återställande, förnyat ansökningen att få köpa kronans andel i qvarnen, för hvilken nu erbjudits en köpeskillning af 4,000 kronor; och hade sterbhusdelegarne, bland hvilka en, landbrukaren A. B. Selin, fått arrenderätten till häradsskrifvarebostället med tillhörande del i qvarnen på sig öfverlåten, till stöd för ansökningen anfört: att i följd af det år 1855 verkställda egoutbytet den plats, hvarest Alby qvarn varit uppförd, numera tillhörde hemmanet Rönsbol; att för vattnets ledande tillbaka till det gamla qvarnstället blefve nödigt att till en längd af 250 fot upptaga den förra strömfåran, hvaraf rubbning skulle föranledas i det verkställda egoutbytet och egor, tillhörande såväl härads-skrifvarebostället som fräsehemmanet Alby, blifva vattendränkta; att till Alby qvarn endast hört hälften af det vattenfall, hvarmed densamma drifvits, hvaremot återstående hälften i vattendraget tillhört Rönsbols hemman för en å dess sida om vattendraget uppförd, numera utrifven qvarn, och att, derest nämnda hemmans egare begagnade sin rätt att å Rönsbols strand uppföra dess gamla qvarn, vattentillgången i strömmen, hvilken genom sjön Erkens sänkning betydligt minskats, skulle blifva otillräcklig för båda qvarnarnas samtida drifvande; samt att i öfrigt Alby qvarn, om den återuppfördes, såsom afsedd allenast för ett par stenar, icke skulle kunna uthärda täflan med den nu befintliga qvarnen i Rönsbol och den icke långt nedanför belägna Källösa qvarn, hvilka hvardera hade fyra par stenar. Med anledning af sökandenas uppgift om den gamla qvarnplatsens belägenhet hade förste landtmätaren i länet upplyst, att det gamla utmålet för qvarnen numera befunne sig dels inom hemmanet Rönsbols område och dels i den för Alby skifteslag gemensamma strömmen, samt att för vattnets ledande till qvarnstället erfordrades upptagande af nytt aflopp, 110 fot öfver Alby och 120 fot öfver Rönsbols mark, hvilken åtgärd likväl skulle föranleda stora kostnader och genom sönderstyckning af Alby egor medföra men för deras brukande. Så väl förste landtmätaren som vederbörande kronofogde och häradsskrifvare, hvilka jemväl blifvit öfver ansökningen hörde, hade ansett den erbjudna köpeskillningen hög och på det sätt tillstyrkt bifall till ansökningen, att kronans del i qvarnen måtte få å offentlig auktion utbjudas med tillträdesrätt den 14 Mars 1885, då nuvarande arrendet utginge, samt, i händelse härvid högre anbud ej skulle erhållas, än det nu af sökandena afgifna å 4,000 kronor, detta senare anbud an-

tagas, varande likväl af bemälde tjänstemän erinradt, att, på det fideikommissinnehafvarens rätt måtte tillbörligen ses till godo, försäljningen borde ega rum först sedan sig visat, om fideikommissinnehafvaren sökte tillstånd till afyttrande af fideikommissets del i qvarnen, och, der sådant tillstånd erhöles, i ett sammanhang för kronans och fideikommissets räkning. Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Stockholms län hade tillstyrkt godkännande af sökandenas anbud, såsom, enligt Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvandes åsigt, nöjaktigt, men, för den händelse det samma icke funnes omedelbart kunna antagas, hemställt, att kronans del i qvarnen måtte säljas å auktion med vilkor att köpeskillingen ej finge understiga 4,000 kronor, och jemväl Kammarkollegium hade, ehuru under framhållande att det i visst hänseende syntes lämpligt, att qvarnen blefve i sin helhet och å offentlig auktion till den högstbjudande försåld, likväl, då det nu gjorda anbudet, enligt samtliga vederbörandes yttrande, vore att anse för fullt nöjaktigt och med fästadt afseende jemväl å hvad i öfrigt förekommit, tillstyrkt samma anbuds antagande, helst fideikommissinnehafvarens lagliga rätt, enligt Kollegii förmenande, icke kunde anses derigenom förnärmad. Slutligen hade äfven fideikommisset Wernbergs nu varande innehafvare genom dess förmyndare lemnats tillfälle att öfver ansökningen sig yttra, hvarvid förmyndaren, under erinran om de väsendtliga olägenheter, som skulle uppstå för fideikommisset, i händelse kronans andel i qvarnen ensamt för sig såldes, hemställt, att densamma endast gemensamt med fideikommissets del måtte föryttras; och hade ny framställning i enahanda syfte den 19 sistlidne Januari blifvit af förmyndaren gjord, sedan genom Kongl. Maj:ts utslag den 5 December 1879 tillstånd meddelats fideikommissinnehafvaren att, derest i vederbörlig ordning blefve bestämdt, att kronans hälft i qvarnen skulle försäljas, i sammanhang med en sådan försäljning och enligt de bestämmelser, som därför komme att stadgas, föryttra fideikommissets andel i samma qvarn, qvarnställe och vattenfall jemte dermed förenade rättigheter till det pris, hvartill kronans andel blefve försåld.

Då det, med afseende å hvad i ärendet sålunda blifvit upplyst, vore till fördel för kronan, att dess andel i omförmälda qvarnlägenhet blefve till skäligt pris försåld, och då det syntes af billighet påkalladt, att fideikommissets innehafvare bereddes tillfälle att gemensamt med kronan afyttra sin andel i qvarnen, har Eders Kongl. Maj:t nu föreslagit Riksdagen, *dels* att den till häradsskrifvarebostället Alby hörande hälft i Alby qvarn, qvarnställe och vattenfall med åtföljande rätt att genom Gustaf Larssons sterbhusdelegare få qvarnen återuppbyggd och qvarndammen återställd måtte, gemensamt med fideikommissets andel i qvarnen,

å offentlig auktion till den högstbjudande försäljas, att tillträdas den 14 Mars 1885 och emot ett pris, icke understigande 4,000 kronor för kronans andel, samt under de villkor i öfrigt Eders Kongl. Maj:t kunde finna lämpligt för försäljningen bestämma; *dels ock* att den köpeskilling, som för kronans andel i qvarnen erhöles, måtte få användas på enahanda sätt, som blifvit föreskrifvet angående medel, hvilka inflöte genom försäljning af smärre kronolägenheter enligt Kongl. brefvet den 29 Maj 1874.

Hvad Eders Kongl. Maj:t i förevarande hänseende föreslagit har vunnit Riksdagens bifall.

Riksdagen framhårdar etc.

Stockholm den 15 Maj 1880.

N:o 61.

Uppläst och godkänd hos Första Kammaren den 15 Maj 1880.
— — — — Andra Kammaren den 15 — —

Riksdagens underdåniga Skrifvelse, i anledning af Kongl. Maj:ts nådiga proposition, angående afsöndring af jord för folkskolans behof från regementschefsbostället Bredevik i Jönköpings län.

(Stats-Utskottets Utlåtande N:o 60.)

S. A. K.

Hos Eders Kongl. Maj:t hade Generalmajoren Grefve F. W. Taube, Löjtnanten C. A. Engström, Fanjunkaren Joh. Anderzon och Kyrkovärden Carl Jansson, å Eksjö landsförsamlings vägnar, i underdånighet anhållit, att från det till midfastan 1896 utarrenderade, till statsverket indragna